

PLJUČNICA

Pri pljučnici so zaradi vnetja, ki spremlja okužbo, prizadeta pljuča. Lahko jo povzročajo bakterije ali virusi. **Pnevmokok** pa je najpogostejši bakterijski povzročitelj pljučnice.

Povzročitelj in opis bolezni

Pljučnica je vnetje drobnih pljučnih mešičkov (alveolov). Zaradi vnetja se v pljučne mešičke izločata gnoj in tekočina. Kisik zato težje prehaja skozi stene teh pljučnih mešičkov v kri. Pljučnica je navadno posledica okužbe z določenim mikrobom, razvije pa se lahko tudi kot zaplet pri nekaterih otroških boleznih, na primer oslovskem kašlju ali **ošpicah**. Povzročijo jo lahko tudi **virusi, ki sicer povzročajo gripo in norice**.

Večino pljučnic pri odraslih povzroča **bakterija *Streptococcus pneumoniae***. Ta oblika se lahko razvije kot zaplet pri virusni okužbi zgornjih dihal, kot je prehlad. Pogosta povzročitelja pljučnic pri odraslih sta še **bakteriji *Haemophilus influenzae* in *Mycoplasma pneumoniae***. Bakterija ***Staphylococcus aureus*** pogosto povzroča pljučnico pri bolnikih, ki se zdravijo v bolnišnici zaradi druge bolezni. Bakterija ***Legionella pneumophila*** povzroča pljučnico, ki ji pravimo legionarska bolezen. Redka oblika pljučnice, ki ji pravimo aspiracijska, je posledica nehotenega vdihavanja ali hrane.

Bolezniški znaki

- kašelj z rjasto obarvanim ali krvavkastim izmečkom,
- vročina,
- mrzlica,
- glavobol,
- bolečino v prsih, ki se stopnjuje ob globokem vdihu, oteženo dihanje,
- zadihanost že v mirovanju,
- blodnjavost ali zmedenost.

Pri dojenčkih, majhnih otrocih in starejših ljudeh so lahko simptomi manj očitni. **Pri majhnih otrocih se okužba pogosto začne z bruhanjem in visoko vročino, ki lahko povzroči vročinske krče. Pri starejših pa je včasih edini znak pljučnice napredujoča zmedenost.**

Prenos okužbe

Pnevmokoki so pogosto prisotni **v nosno-žrelnem predelu zdravih ljudi.**

S človeka na človeka se prenašajo **s kužnimi kapljicami, s kihanjem in kašljanjem.**

Otrok se lahko okuži v stiku z bolnikom ali z zdravim bacilonoscem. Z razširjanjem po krvi lahko pnevmokok v redkih primerih povzroči tudi okužbo možganov in pljuč.

Inkubacija

Simptomi se razvijejo nekaj ur po okužbi.

Atipična pljučnica

Pri bolnikih z atipičnimi pljučnicami je začetek bolezni počasen, v ospredju pa so splošni simptomi, kot so glavobol, bolečine v mišicah in sklepih, splošna oslabelost, suh in dražeč kašelj.

Bolezni znaki

Pri dojenčkih in majhnih otrocih, starostnikih in kroničnih bolnikih so lahko znaki bolezni manj očitni: zmedenost, splošno oslabelost, bruhanje, poslabšanje kronične bolezni.

Povišana telesna temperatura je pri njih lahko celo odsotna.

Zdravljenje

Zdravljenje je odvisno od povzročitelja in oblike bolezni. V primeru virusne pljučnice zdravnik po navadi predpiše le protibolečinska sredstva in zdravila za zbijanje vročine, bakterijska pljučnica pa se ozdravi z antibiotiki. Drugi splošni ukrepi za okrevanje doma so še **počitek in pitje primernih količin tekočine.**

Izid bolezni

Večina ljudi, ki imajo dober imunski sistem in so sicer zdravi, pljučnico preboli brez zapletov – običajno si opomorejo v dveh do treh tednih in pozneje nimajo nobenih trajnih posledic.

Zapleti

Pri zelo hudih oblikah pljučnice je možno, da bakterija ali virus, ki je povzročil pljučnico, **vstopi tudi v krvni obtok, zaradi česar okužba napreduje v sepso.** Drugi možen zaplet je ta, da se vnetje iz pljučnega tkiva razširi v prsno.

Preprečevanje

Najpomembnejši ukrep zaščite pred okužbo sta osebna higiena. Najpogosteje se okužimo od ljudi iz okolice, in sicer **kapljično (kihanje in kašljanje na območju dveh metrov sta lahko vir okužbe)**, s stikom (na primer **z neumitimi rokami**). Predmeti so le redko vir okužb, čeprav mikrobi lahko preživijo tudi na površinah predmetov, ki so v okolici okužene osebe.

Ukrepi

Otroke podučimo o **higieni kašljanja**, pozorni smo, kako temeljito si otroci umijejo roke po uporabi WC-ja, po brisanju nosu, pred jedjo itd. ter poostriamo higienski režim v igralnici. Poskrbimo za vlažen zrak in **veliko sadja ter zelenjave**, ki vsebuje **C vitamin** in ostale vitamine. Bolnik naj popije veliko tekočine (nesladkan ali manj sladkan čaj, limonado, sveže iztisnjeni sokovi,...).

Otroci naj ostanejo doma, dokler ne okrevajo.